

Korruptsiooni- vastane seadus

Tanel Kalmet
16.03.2021

1. Korruptsioon - mis see on?

Kitsamalt - altkäemaks

ÜRO korruptsioonivastane konventsioon:

Altkäemaks, mõjuvõimuga kauplemine, omastamine, ametiseisundi kuritarvitamine, alusetu rikastumine ametikohal kui korruptsioonikuriteod

Euroopa Nõukogu kriminaal- ja tsiviilõiguslikud konventsioonid

“Käesolevas konventsioonis tähendab «korruptsioon» altkäemaksu või mis tahes muu lubamatu eelise või selle võimaluse otsest või kaudset nõudmist, pakkumist, andmist või vastuvõtmist, mis muudab altkäemaksu, lubamatu eelise või selle võimaluse saaja nõuetelevastavat tööd või käitumist.”

Euroopa Liidu raamotsus altkäemaksust erasektoris

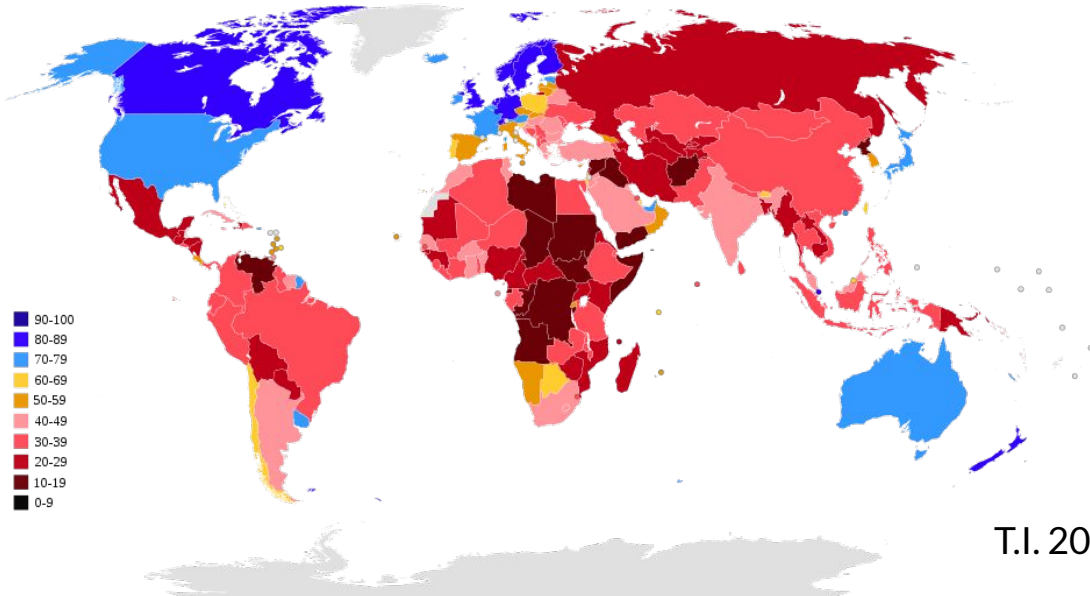
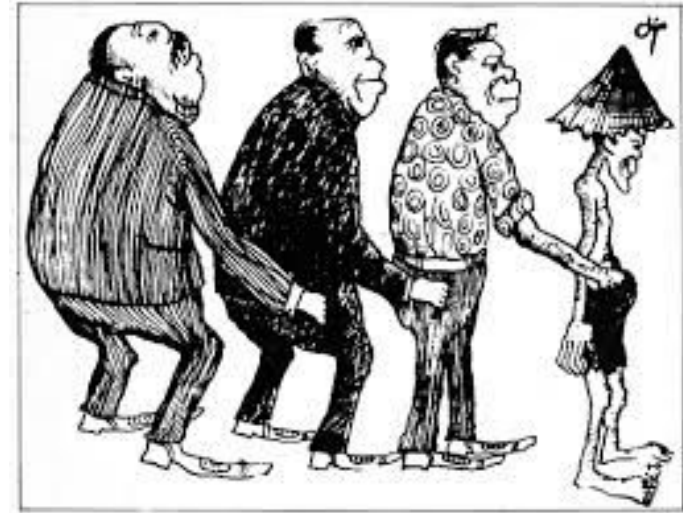
Laiemalt - võimu ärakasutamine isiklikes huvides

Korruptsioonivastane seadus:

“Seaduse eesmärk on tagada avaliku ülesande aus ja erapooletu täitmine.”

1. Korruptsioon ühiskonnas

- Korruptsiooni plussid ja miinused
- Korruptsiooni liigid
- Korruptsiooni mõõtmine

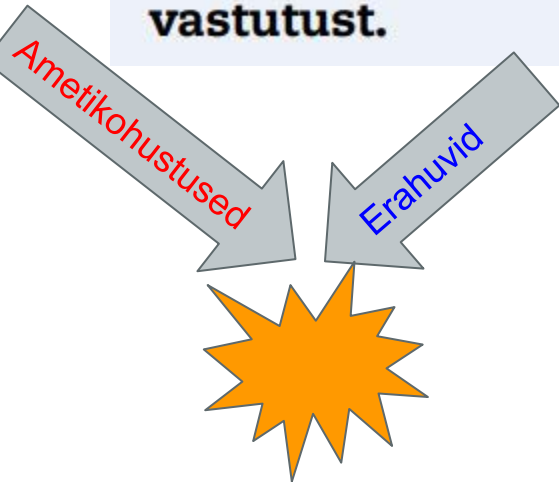
T.I. 2020

1. Korruptsioon ja huvide konflikt

OECD huvide konflikti käsiraamat:

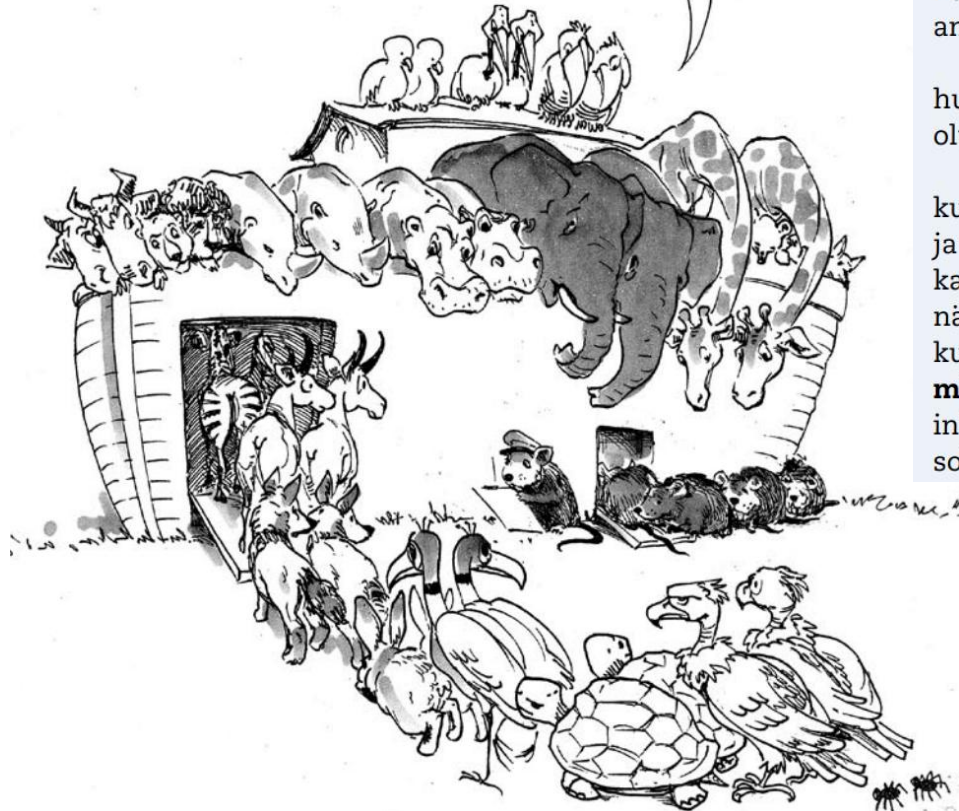
Definitsioon: Huvide konflikt on konflikt ametiisiku ametikohustuste ja erahuvide vahel, kus ametiisiku erahuvid võivad sobimatult mõjutada tema ametikohustuste täitmist ning sellega kaasnevat vastutust.

Käsiraamat ja OECD juhtnöörid lähtuvad seisukohast, et huvide konflikt ei ole tingimata korruptsioon. Korruptsioon on *ametiseisundi tegelik kuritarvitamine isikliku kasu eesmärgil*. Huvide konflikt on potentsiaalne korruptiivse käitumise allikas, mistõttu konfliktid erahuvide ja ametikohustuste täitmise vahel peavad olema selgelt defineeritud, piisavalt käsitletud ning efektiivselt lahendatud. Kui sellised olukorrad jäävad lahenduseta, võib huvide konflikt viia korruptiivse teoni, ametiseisundi kuritarvitamiseni, väärkäitumiseni, usalduse kaotamiseni või ebaseadusliku tegevuseni ning mis veelgi olulisem - selline tegevus võib avalikkuse usaldust avalike institutsioonide vastu tõsiselt kahjustada.

Kas uksehoïdja
saab kogu suguvõsa
kaasa võtta?

Lecture 9

Kommentaariid: baasdefiniitsioon väljendab lihtsal viisil huvide konflikti kolme elementi ning on objektiivselt kontrollitav. Huvide konflikt tekib, kui ametiisiku/ kodaniku **erahuvid** ning tema kui avaliku teenistuja/ ametiisiku **ametikohustused** satuvad **vastuvõetamatusse konflikti**.

Baasdefiniitsiooni võib kontrollida ka olukorras, kus **näib** olevat huvide konflikt, kuid tegelikult seda ei ole või ei pruugi olla. Sellist olukorda tuleb eristada kui näivat huvide konflikti.

Näiv huvide konflikt võib ametiisikule olla sama tõsine probleem kui tegelik huvide konflikt, kuna tekitab kahtlusi ametniku väärikuses ja organisatsiooni eetilises. Näivat huvide konflikti saab testida, kasutades definiitsiooni kui vahendit ja küsides, kas ametiisikul X on näiv huvide konflikt? (võrdluseks, *potentsiaalne huvide konflikt* on olukord kus ametiisikul on erahuvisid, mis võivad põhjustada huvide konflikti **mingil hetkel tulevikus**). Baasdefiniitsiooni kasutamisel eeldatakse, et inimene, kes teab olulisi fakte, mõistab, et ametiisiku erahuvid võivad sobimatult mõjutada ametiisiku tegevust või otsuste tegemist.

Avalik
ülesanne

Klient

Ametiisik

2. Korruptsioonivastane seadus

Korruptsiooni ennetamine avalikus sektoris

Ametiisik - füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasu eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu, nimetamise või valimise alusel (KVS § 2 lg 1).

Ametiisiku kohustused

Ametiisikul on keelatud:

korruptiivse tulu nõudmine, vahendamine ja saamine;
ametiseisundi, avaliku vahendi, mõju ja siseteabe korruptiivne kasutamine;
varjata talle teada olevat korruptsioonijuhtumit.

Ametiisik peab seaduses sätestatud juhul ja tingimustel:

pidama kinni tegevus- ja toimingupiirangutest;
avaldama oma huvid huvide deklaratsioonis (KVS § 3 lg 1-2; § 6 lg 1).

Vastutus

2. Kellele laieneb KVS? Miks?

- Kelle huvides ma tööd teen? (otse või kaudselt)
- Kas minust oleneb midagi? (otse või kaudselt)

Avalik ülesanne:

avalik võim;

muu seadusega või seaduse alusel pandud ülesanne;

ülesanne, mille avalik iseloom on tuletatav tõlgendamise teel.

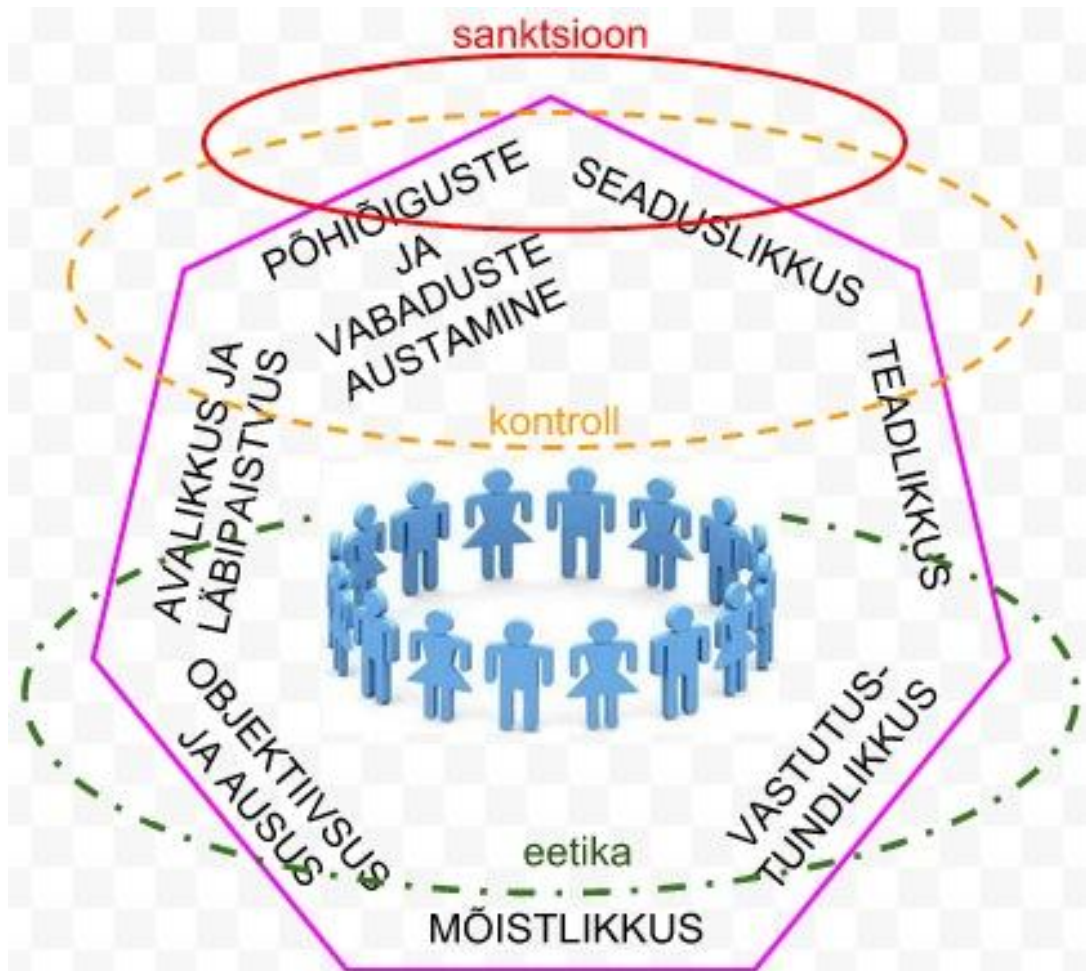
Pädevus:

õigus midagi otsustada või kuidagi toimida (sh osaleda selle õiguse teostamisel);

otsuse või teo mõju muule isikule;

vabadus otsustada või toimida (KVS § 2 lg 2-3).

Lauskontroll <->
proportsionaalsus,
subsidiarsus

2. Asutuse kohustused (KVS § 3)

(3) Riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik, nende asutatud sihtasutus ja konkurentsiseaduse tähenduses avalik ettevõtja peavad tagama nende nimel, ülesandel või järelevalve all avalikku ülesannet täitva ametiisiku:

- 1) korruptsiooni ennetamise alase **teadlikkuse**;
- 2) kohustustest kinnipidamise **kontrolli**.

(4) Riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus peab tagama, et tema nimel, ülesandel või järelevalve all **ei täida teenistuses olles või lepingu alusel avalikku ülesannet ametiisik**, kellel on karistatus tahtlikult toimepandud kutse- või ametiõiguste kuritarvitamise või ametikohustuste rikkumisega seotud kuriteo, samuti kelmuse, usalduse kuritarvitamise, altkäemaksu andmise või vahendamise, mõjuvõimuga kauplemise, avaliku usalduse vastase kuriteo või majanduslase kuriteo eest.

3. Korruptiivne tulu (KVS § 4)

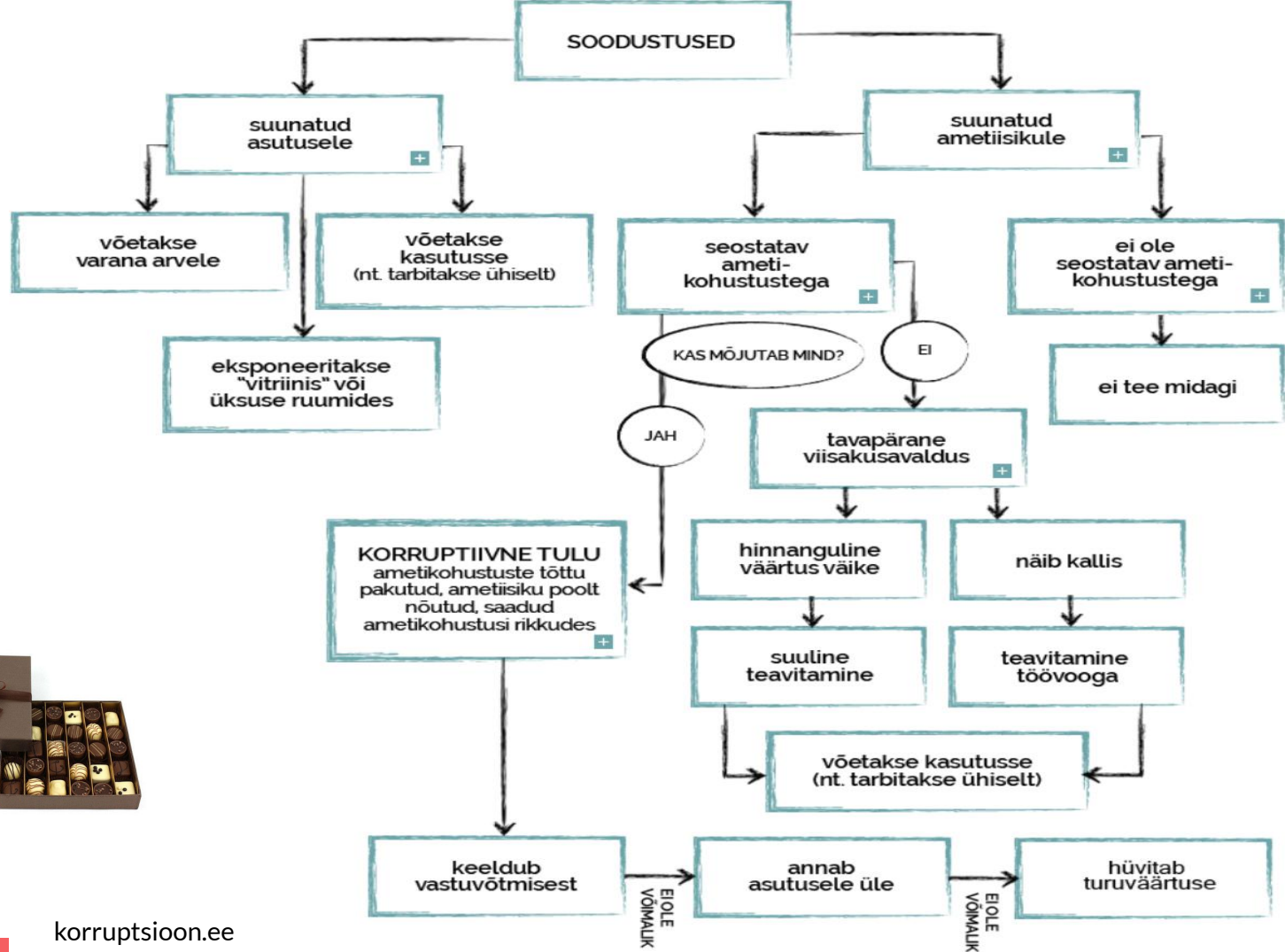
(1) Korruptiivne tulu on ametiisikule endale või kolmandale isikule ametiisiku ametikohustuse tõttu pakutud või ametiisiku poolt nõutud varaline või muu soodustus, samuti ametiisiku kohustusi rikkudes saadud soodustus.

Korruptiivseks ei loeta soodustust, mis ei ole seostatav ametikohustusega või mida saab üheselt mõista tavapärase viisakusavaldusena.

(2) Ametiisik peab viivitamata teatama ametikohustusega seostatava soodustuse vastuvõtmisest oma asutusele või tema ametisse nimetamise õigusega isikule või organile.

Ametiisik peab korruptiivse tuluna määratletava soodustuse vastuvõtmisest keelduma või, kui see ei ole võimalik, soodustuse viivitusega oma asutusele või tema ametisse nimetamise õigusega isikule või organile üle andma. Kui soodustuse üleandmine ei ole võimalik, peab ametiisik selle asemel tasuma soodustuse turuväärtuse.

Üleantud soodustus või selle väärtus rahas antakse riigi omandisse või saadetakse tagasi, kui seadus nii sätestab.

3. Korruptiivsed kuritarvitused (KVS § 5)

- (1) Ametiseisundi korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt enda või kolmanda isiku huvides ametiisiku pädevuses oleva otsuse või toimingu tegemine, selles osalemine või selle sisuline suunamine,
- (2) Avaliku vahendi korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt avaliku ülesande täitmiseks mõeldud materiaalse või muu ressursi kasutamine ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides,
- (3) Mõju korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt tema tegeliku või eeldatava mõju kasutamine eesmärgiga saavutada teise isiku poolt teo toimepanemist või toime panemata jätmist ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides,
- (4) Siseteabe korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt talle avaliku võimu teostamisel teatavaks saanud avalikustamata teabe, mis mõjutab või võib tõenäoliselt oluliselt mõjutada kolmanda isiku õigusi või kohustusi, kasutamine ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides,
- ametikohustust rikkudes
 - kui see toob kaasa avaliku huvi seisukohast ebavõrdse või põhjendamatu eelise ametiisikule või kolmandale isikule.

3. Korruptsioonijuhtumist teatamine (KVS § 6)

(1) Ametiisikul **ei ole lubatud varjata** talle teada olevat käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 sätestatud keelu rikkumist või muud korruptsioonijuhtumit.

(2) Kui avalikku ülesannet täitvat asutust, selle ametiisikut, asutuse üle järelevalve teostajat, deklaratsioonide üle kontrolli teostajat või süüteo menetlejat teavitatakse korruptsioonijuhtumist, tagatakse **teavitamise fakti konfidentsiaalsus**. Teavet teavitamise fakti kohta võib avaldada ainult teavitaja kirjalikul nõusolekul. Kui teavitaja kaasatakse tunnistajana süüteomenetlusse, kohaldatakse süüteomenetluse sätteid korruptsioonijuhtumist teavitamise fakti konfidentsiaalsust rikkumata.

(3) Kui teavitaja edastab teadvalt väärteavet, ei tagata teavitamise fakti konfidentsiaalsust.

(4) Korruptsioonijuhtumist teatanud isiku kaitseks kohaldab kohus **jagatud tõendamiskohustust**. Kohtu poole pöörduv isik peab avalduses esitama faktilised asjaolud, mille alusel võib järeldada, et teda on ebavõrdselt koheldud. Kui isik, kelle vastu on avaldus esitatud, ei tõenda vastupidist, lähtutakse eeldusest, et ebavõrdne kohtlemine toimus korruptsioonijuhtumist teatamise tõttu.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud põhimõtteid kohaldatakse ka juhul, kui ametiisik või muu isik on teatanud avalikus või erasektoris aset leidnud korruptsioonijuhtumist.

2. Tegevuspiirang (KVS § 10)

(1) Ametiisikul on õigus tegeleda väljaspool ametikohustusi mis tahes muu tegevusega (edaspidi kõrvaltegevus), kui see ei ole seadusega keelatud ja järgitakse toimingupiiranguid.

(2) Seadusega võib piirata teatud ametiisikute kõrvaltegevust.

3. Avaliku teenistuse seadus

§ 60. Ametniku tegevuspiirangud

(1) Kui see ei ole seadusega keelatud, võib ametnik kõrvaltegevusena tegutseda ka:

- 1) töölepingu või teenuse osutamise lepingu alusel;
- 2) valitaval või nimetataval ametikohal;
- 3) ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus;
- 4) juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena.

(2) Ametisse nimetamise õigust omav isik keelab haldusaktiga täielikult või osaliselt ametnikul käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4 nimetatud kõrvaltegevuse, kui kõrvaltegevusele kuluva tööjõu maht või laad takistab korrapäraselt teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise.

(3) Ametnik peab viivitamata teavitama ametisse nimetamise õigust omavat isikut kirjalikult, kui ta tegeleb või kavatseb tegeleda käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4 nimetatud kõrvaltegevusega.

3. Avaliku teenistuse seadus

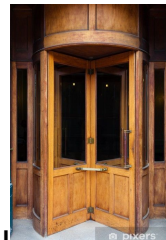
(4) Ametnikul on keelatud:

- 1) teostada vahetult ja püsivalt järelevalvet iseenda või endaga seotud isiku üle käesoleva seaduse § 15 punkti 4 või korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses;
- 2) saada tulu kõrvaltegevuse eest, kui sama tegevus kuulub tema teenistusülesannete hulka. Keeldu ei kohaldata haridusasutuses toimuva teadusliku ja pedagoogilise tegevuse suhtes, kui ametnik on teavitanud oma kõrvaltegevusest käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt.

(5) Teenistusest vabastatud ametnik ei või ühe aasta jooksul vabastamise päevast arvates saada korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses seotud isikuks sellise eraõigusliku juriidilise isikuga, kelle üle ta viimase aasta jooksul on teostanud vahetult või püsivalt järelevalvet.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel keelatud tegevuseks võib kohaliku omavalitsuse üksuse suhtes, ametikohtade eripära või esitatavatele nõuetele vastavate isikute vähesust arvestades anda erandliku loa ametisse nimetamise õigust omav isik. Erandlik luba antakse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(7) Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku esindamise pädevust juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorganis ei loeta kõrvaltegevuseks käesoleva seaduse tähenduses.

4. Toimingupiirang (KVS § 11)

(1) Ametiisikul on keelatud toimingu või otsuse tegemine, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) otsus või toiming tehakse **ametiisiku enda või temaga seotud isiku suhtes**;
- 2) ametiisik on **teadlik** tema enda või temaga seotud isiku **majanduslikust või muust huvist**, mis võib mõjutada toimingut või otsust;
- 3) ametiisik on **teadlik korruptsioonihust**.

➤ Hõlmab otsuse tegemises osalemist, selle sisulist suunamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul on ametiisikul keelatud anda oma alluvale ülesandeks teha toimingut või otsust tema asemel. Ametiisik peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust viivitamata teavitama oma vahetut juhti või ametiisiku ametisse nimetamise õigusega isikut või organit, kes teeb toimingut või otsuse ise või annab selle ülesande teisele ametiisikule.

(2-1) Kui toimingut või otsust ei saa teha ühise toimingu või otsuse tegemise pädevusega ametiisiku vahetu juht või ametiisiku ametisse nimetamise õigusega isik või organ või ametiisiku asendamine on võimatu, peab ametiisik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust viivitamata teavitama teisi ühise toimingut või otsuse tegemise ülesandega isikuid. Ühise toimingut või otsuse tegemiseks vajalik kvoorum on selle võrra väiksem, kui seadus ei näe ette muud taandamise korda.

4. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

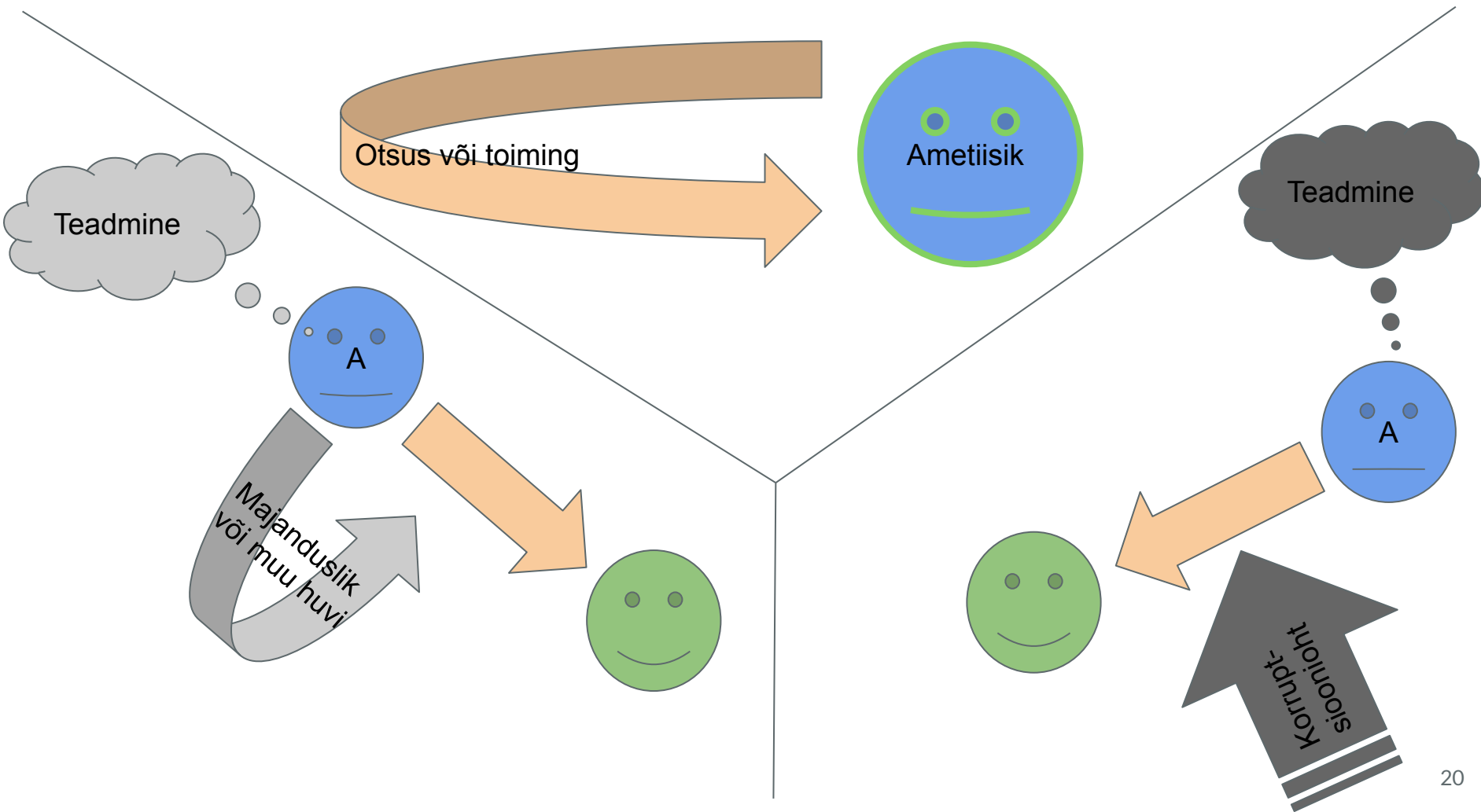
§ 17. Volikogu liige

(5) Volikogu liige ei tohi osa võtta volikogu sellise üksikakti ettevalmistamisest, arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes talle laieneb toimingupiirang korruptsioonivastases seaduses sätestatu kohaselt.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhul on volikogu liige kohustatud enne küsimuse arutelu algust tegema avalduse enda mitteosalemise kohta antud päevakorrapunkti arutamisel. Vastav märge fikseeritakse protokollis. Küsimuste otsustamiseks vajalik kvoorum on selle volikogu liikme võrra väiksem.

(6-1) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud ei kohaldata isikuvalimistele ega valitsuse liikme kinnitamisele või ametisse nimetamisele.

(6-2) Volikogu liige, kes on valitud samas vallas või linnas vallavanemaks või linnapeaks või on kinnitatud valla- või linnavalitsuse liikmeks või nimetatud ametisse valitsuse palgaliseks liikmeks, ei tohi alates valituks osutumise, liikmeks kinnitamise või ametisse nimetamise hetkest osaleda sellise volikogu üksikakti arutamisel ega otsustamisel, millega määratakse talle töötasu või hüvitis.

4. Seotud isik (KVS § 7)

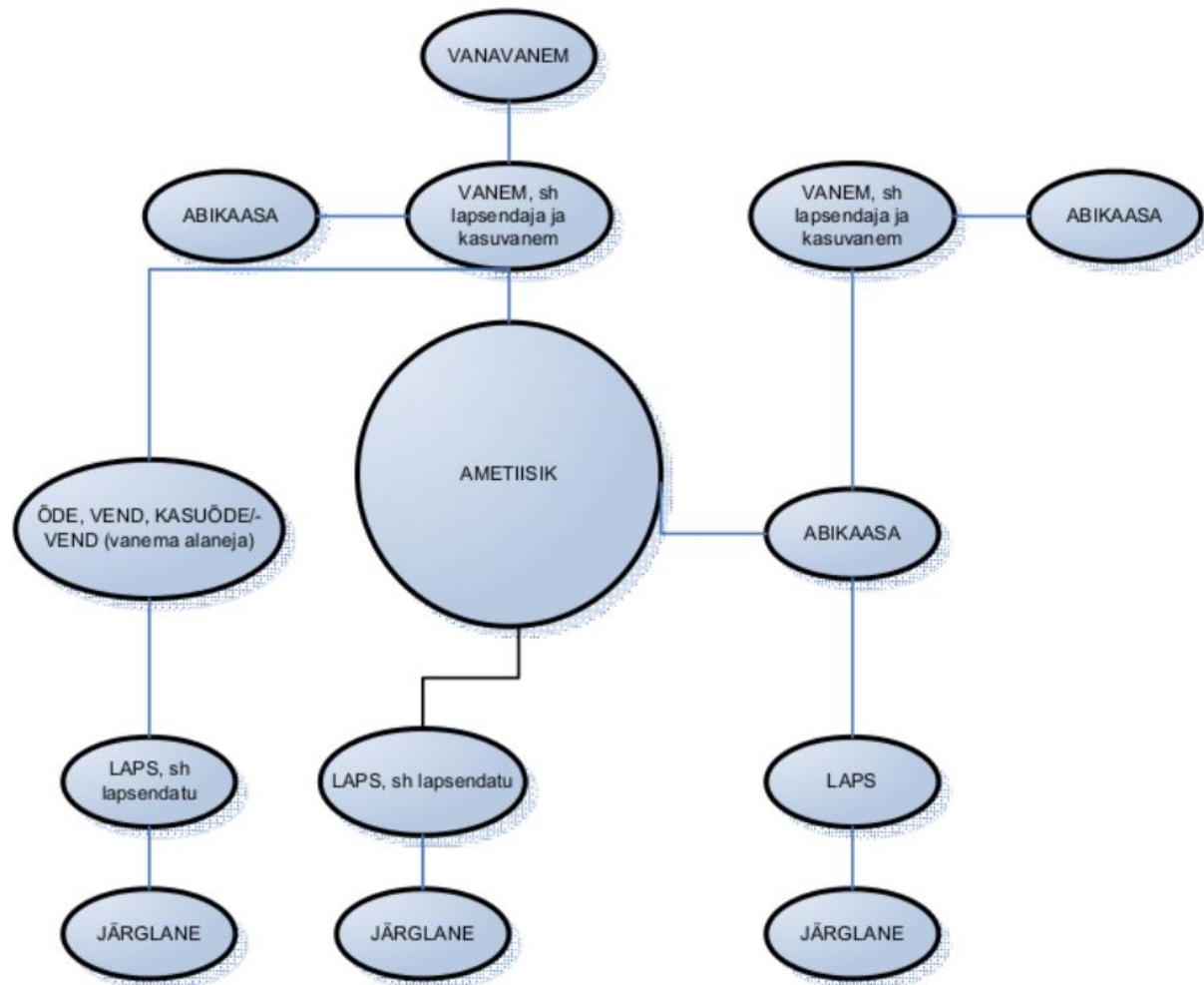
(1) Seotud isik käesoleva seaduse tähenduses on:

1) ametiisiku abikaasa, vanavanem, ametiisiku või tema abikaasa vanem ning ametiisiku vanema alaneja sugulane, sealhulgas ametiisiku laps ja lapselaps. Vanemaks loetakse käesoleva seaduse tähenduses ka lapsendaja, vanema abikaasa ja kasuvanem ning alanejaks sugulaseks ka lapsendatu ja abikaasa laps;

2) juriidiline isik, milles vähemalt 1/10 osalusest või osaluse omandamise õigusest kuulub ametiisikule endale või temaga seotud isikule;

3) juriidiline isik, mille juhtimis- või kontrollorgani liige tulumaksuseaduse tähenduses on ametiisik ise või käesoleva lõike punktis 1 või 4 nimetatud isik;

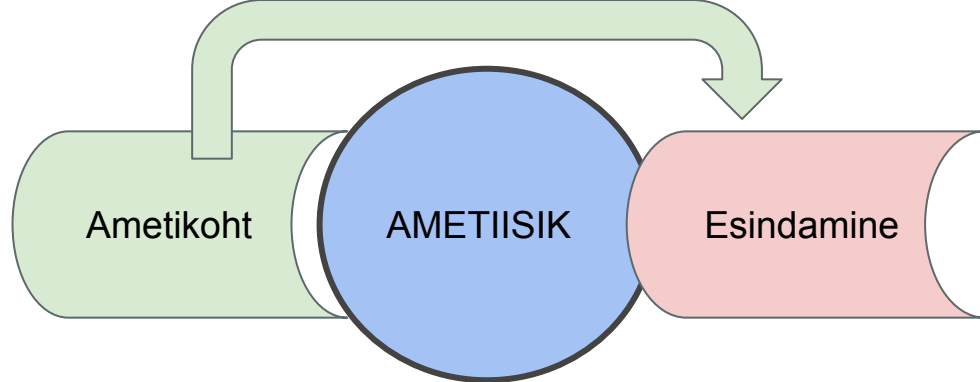
4) isik, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine, samuti muu isik, kelle seisund või tegevus ametiisikut väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või keda ametiisiku seisund või tegevus väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või kes väljaspool ametiseisundit allub ametiisiku korraldustele või tegutseb ametiisiku huvides või arvel.

Ametiisikul ei ole käesolevast seadusest tulenevat seotud isiku huvi puudutavat kohustust, kui ta ei tea ega peagi teadma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seosest või seotud isiku huvist (KVS § 7 lg 3).

4. Riigi v KOV üksuse esindamine

Juriidilist isikut ei loeta seotud isikuks juhul, kui ametiisiku ja juriidilise isiku seos tuleneb **eranditult** ametiisiku ametikohustusest. Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku esindamise pädevust juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorganismis loetakse ametikohustuseks käesoleva seaduse tähenduses (KVS § 7 lg 2; vrd ATS § 60 lg 7).

Seos juriidilise isikuga on olemas, kui:

- ❑ otsustatakse küsimust, milles ametiisikul on isiklik huvi (nt tema tasu või võimalik mõju tema enda või seotud isiku huvidele - KVS § 11 lg 1 p 2);
- ❑ ametiisikul on muu otsene või kaudne seos juriidilise isikuga, milles ta riiki v KOV üksust esindab (nt osalust selles juriidilises isikus, sest siis ei ole seos eranditult ametikohustusest tulenev);
- ❑ on teadvustatud korruptsioonioht (KVS § 11 lg 1 p 3).

4. Toimingupiirang (KVS § 11)

(4) Ametiisiku taandamise aluseid ja korda, mis on ette nähtud muus seaduses, kohaldatakse täiendavalt toimingupiirangutele.

➤ Taandamiskohustus võib tuleneda ka muust seadusest kui KVS-st.

(5) Avalikku ülesannet täitev asutus peab oma töö korraldamisel tagama, et ametiisik ei oleks kohustatud tegema otsust või toimingut iseenda või temaga seotud isiku suhtes. Kui asutus jätab selle kohustuse täitmata, ei vabasta see asjaolu ametiisikut kohustusest järgida toimingupiiranguid.

➤ Asutus ei saa võtta vastutust toimingupiirangu järgimata jätmise eest.

4. Toimingupiirangu erandid (KVS § 11 lg 3)

Toimingupiiranguid ei kohaldata:

1) õiguse üldakti vastuvõtmisel ja selle vastuvõtmises või ettevalmistamises osalemisel. Riigi ja kohaliku omavalitsuse eelarvet loetakse käesoleva seaduse tähenduses üldaktiks;

3) hädaseisundis, samuti edasilükkamatu toimingu korral, kui on suurema kahju tekkimise oht;

6) kui rutiinse otsuse või toimingu tegemisel korruptsioonioht puudub, sealhulgas kui ametiisik teeb käsutustehingu või toimingut, omamata võimalust määrata selle asjaolusid;

(KVS § 2 lg 3: Käsutustehingu tegemise kohustust ei loeta otsuse tegemise pädevuseks juhul, kui isikul puudub õigus määrata tehingu asjaolusid. Toimingu sooritamise kohustust ei loeta toimingute tegemise pädevuseks juhul, kui isikul puudub õigus määrata toimingute tagajärge mõjutavaid asjaolusid.)

8) organisatsioonide valimiste korral.

4. Toimingupiirangu erandid lisatingimusega

Toimingupiiranguid ei kohaldata:

4) kui ametiisiku asendamine ei ole võimalik asendajale esitatavatele nõuetele vastava isiku puudumise tõttu.

5) toimingute või otsuste puhul, millega avalikku ülesannet täitev asutus tagab oma töö korraldamise, välja arvatud teenistusalased otsused.

7) valla- või linnaasutuses, kui kohaliku omavalitsuse üksuse eripära arvestades oleks toimingupiirangu kohaldamine avaliku huvi seisukohast ebamõistlik.

Käesolevas punktis sätestatud alusel toimingupiirangu kohaldamata jätmise kohta **avaldatakse viivitamata ja alaliselt teade valla või linna veebilehel.**

5. Vastutus mõnede süütegude eest

KVS § 17. Ametiseisundi, avaliku vahendi, mõju või siseteabe korruptiivne kasutamine

Ametiisiku poolt omakasu eesmärgil ametiseisundi, avaliku vahendi, mõju või siseteabe korruptiivse kasutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

KVS § 19. Toimingupiirangu rikkumine

Ametiisiku poolt toimingupiirangu või toimingupiirangu kohaldamata jätmise tingimuste teadva rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

KarS § 300-1. Toimingupiirangu rikkumine

(1) Korruptsioonivastases seaduses kehtestatud toimingupiirangu teadva rikkumise eest suures ulatuses – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud eriti suures ulatuses, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

5. Väärteo- ja distsiplinaarvastutus

KVS § 18. Korruptiivse tulu saamisega seotud teatamise ja üleandmise kohustuse rikkumine

Ametiisiku poolt tema saadud korruptiivsest tulust avalikku ülesannet täitvale asutusele või ametisse nimetamise õigusega isikule või organile teatamise kohustuse või korruptiivse tuluna saadu üleandmise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

ATS § 69. Distsiplinaarsüütegu

Distsiplinaarsüütegu on teenistuskohustuse süüline rikkumine.

ATS § 70. Distsiplinaarkaristuse liigid

Distsiplinaarkaristuse liigid on:

- 1) noomitus;
- 2) põhipalga vähendamine kuni 30 protsenti kuni kuueks kuuks;
- 3) teenistusest vabastamine.

Täiendav teave

www.korruptsioon.ee/

korruptsioon@just.ee

www.rahandusministeerium.ee/et/riigi-personalipoliitika/avaliku-teenistuse-eetika

Justiitsministeeriumis on valminud huvide konflikti ennetamist käsitlev e-õppe kursus „[Korruptsiooni ja huvide konflikti vältimine avalikus sektoris](#)“, mida soovitaks kõigil vaadata. Kursus koosneb kaheksast Moodle'i moodulist* ja You Tube'i lühivideotest. Iga mooduli ja kogu kursuse lõpetab test. Järgmistel linkidel pääseb kursustele ligi:

- 1) [sissejuhatus](#),
- 2) [ametiisik](#),
- 3) [kohustused](#),
- 4) [korruptiivne tulu](#),
- 5) [toimingupiirang](#),
- 6) [toimingupiirangu erandid](#),
- 7) [kõrvaltegevused](#),
- 8) [mõjutamine](#).

[Huvide konflikti vältimise käsiraamat volikogudele](#)

HIGHLIGHTS

IMPROVERS

Estonia

Côte
D'Ivoire

Senegal

Guyana

T.I. 2018